

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 grudnia 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Roman Skrzypek
	Sędziowie:	SSA Janina Czyż SSA Alicja Podczaska (spr.)
	Protokolant	st.sekr.sądowy M. Piekielek

po rozpoznaniu w dniu **5 grudnia 2012 r.**

na rozprawie

sprawy wniosku(...) **Szpitala (...)** w K. z udziałem zainteresowanych : **Centrum Zdrowia (...)** w K. i A. K.

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w J.**

o ustalenie wysokości podstawy wymiaru składek

na skutek apelacji (...) Szpitala (...)

(...) w K.

od wyroku **Sądu Okręgowego w Krośnie**

z dnia **17 lipca 2012 r.** sygn. akt **IV U 671/12**

I u c h y l a zaskarżony wyrok i poprzedzającą go decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w J. z 15 marca 2012r. i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania bezpośrednio temu organowi rentowemu,

II z n o s i wzajemnie między stronami koszty postępowania apelacyjnego.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 15.03.2012 r. ZUS Oddział w J. na podstawie art. 83

ust 1 pkt 3 , art. 4 pkt 2a , art. 8 ust 2a , art. 17 ust 1 , art. 18 ust 1 , 1a , 2 oraz 3 , art. 19 ust 1 , art. 20 ust 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 205 poz. 1585) oraz art. 81 ust 1 , 5 i 6 ustawy z dnia 27.08.2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008 r. , nr 164 , poz. 1027) stwierdził, że podstawę wymiaru składki na ubezpieczenia : emerytalne

i rentowe , chorobowe , wypadkowe oraz zdrowotne za m- ce : listopad

i grudzień 2008 r. , od stycznia do grudnia 2009 r. oraz styczeń 2010 r. dla A. K. podlegającej ubezpieczeniom jako pracownik u płatnika składek(...) Szpitala (...)w K. , stanowią kwoty wskazane w decyzji .

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy podał, że A. K.

w okresie objętym decyzją była zatrudniona na podstawie umowy o pracę

u płatnika (...) Szpital (...)w K. i z tego tytułu została zgłoszona do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego . Ponadto na podstawie umowy zlecenia , jaką zawarła z Centrum Zdrowia (...) świadczyła pracę na rzecz własnego pracodawcy tj. (...) Szpitala (...) w K. . Jak ustalił organ rentowy od przychodów osiągniętych z tytułu wykonywania tej umowy ,

w okresach podanych w decyzji, płatnik składek tj. Szpital (...)

w K. nie deklarował składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne , deklarował jedynie składki na ubezpieczenia społeczne

i ubezpieczenie zdrowotne od przychodów osiągniętych przez A. K.

z tytułu stosunku pracy .

W odwołaniu od w/w decyzji (...) Szpital (...) w K. wniósł o jej zmianę i stwierdzenie , że nie jest on płatnikiem składek na ubezpieczenia: emerytalne , rentowe , chorobowe i wypadkowe dla A. K. z tytułu umowy cywilnoprawnej zawartej z Centrum Zdrowia(...) , a przychodu z w/w umowy nie uwzględnia się

w podstawie wymiaru składek z tytułu stosunku pracy w Szpitalu (...) w K. . Ponadto wniósł o zasądzenie od organu rentowego na jego rzecz kosztów postępowania według norm przypisanych .

Odwołujący się wskazał , że Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie powinien w przedmiotowej sprawie stosować wykładni art. 8 ust 2 a ustawy

z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych zawartej

w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 2 września 2009 r. sygn. akt II UPZ 6/09, bowiem została ona dokonana w innym stanie faktycznym . Odwołujący się zarzucił , że zgodnie z umowami jakie zawarł (...)Szpital (...)w K. z Centrum Zdrowia (...) , do obowiązków tego podmiotu jako przyjmującego zamówienie należy zgłoszenie swojej działalności do ZUS celem rozliczenia z tytułu ubezpieczenia społecznego oraz ubezpieczenia zdrowotnego . Zdaniem Szpitala przerzucił on obowiązek opłacania składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenia zdrowotne na swoich podwykonawców .

ZUS Oddział w J. w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie.

Sąd Okręgowy w Krośnie po rozpoznaniu sprawy, wyrokiem z dnia 17 lipca 2012 r. oddalił odwołanie . W pisemnym uzasadnieniu swojego rozstrzygnięcia Sąd ten wskazał , na poczynione w toku postępowania niesporne ustalenia faktyczne;

(...) Szpital (...) w K. zawierał umowy o udzielenie zamówienia na świadczenia medyczne i pielęgniarskie m.in. z Centrum Zdrowia (...) Zgodnie z warunkami tych umów miejscem udzielenia świadczeń były poszczególne oddziały szpitala . Centrum Zdrowia (...)realizowała umowy w lokalach wskazanych przez szpital przy wykorzystaniu sprzętu , i całej infrastruktury szpitala . Dla realizacji umowy szpital zobowiązał się zabezpieczyć obsługę pielęgniarską , administracyjną

i gospodarczą . Centrum Zdrowia (...) zobowiązana była do korzystania w razie potrzeby z konsultacji specjalistów będących lekarzami szpitala oraz badań diagnostycznych wykonywanych w jego pracowniach .

Zainteresowana A. K. była zatrudniona na podstawie umowy

o pracę w (...) Szpitalu (...) w K. i z tego tytułu została zgłoszona do ubezpieczenia społecznego i ubezpieczenia zdrowotnego. Jako pracownik tego szpitala zawarła umowy zlecenia z Centrum Zdrowia (...) , których przedmiotem było świadczenie pracy na rzecz Szpitala(...) w K. , który z w/w Spółką łączyła umowa

o świadczenia zdrowotne . Ustalono , że praca A. K. w ramach umowy zlecenia była rzeczywiście świadczona na rzecz Szpitala (...)

w K. .

ZUS w toku czynności kontrolnych ustalił ,że osoby zatrudnione na podstawie umów zlecenia z Centrum Zdrowia (...) świadczą usługi na rzecz szpitala , w którym są równocześnie zatrudnione na podstawie umów o pracę i w wyniku tego ustalenia uznał , że osoby te podlegają obowiązkowym ubezpieczeniom pracowniczym z tytułu wykonywania tych umów a obowiązki płatnika składek obciążają Szpital w K. jako podmiot , na rzecz którego praca ta jest faktycznie świadczona . Dlatego też ZUS uznał , że (...)Szpital (...) w K. winien uwzględnić przychód otrzymany m.in. przez A. K. z tytułu wykonywania umowy zlecenia na rzecz szpitala . Ponieważ pomimo ustaleń pokontrolnych płatnik nie wywiązał się z obowiązku złożenia stosownych korygujących dokumentów rozliczeniowych, ZUS wszczął postępowanie w sprawie ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne

z tytułu zatrudnienia w tym szpitalu A. K.w związku z wykonywaniem przez nią pracy również na podstawie umowy zlecenia z Centrum Zdrowia (...), na podstawie której praca była wykonywana na rzecz Szpitala (...)w K..

Zaskarżoną decyzją z dnia 15.03.2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J. ustalił podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne

i ubezpieczenie zdrowotne dla A. K. w okresach wskazanych w decyzji.

W ocenie Sądu Okręgowego zaskarżona decyzja odpowiada prawu . Podobną bowiem problematyką zajmował się już Sąd Najwyższy , który w uchwale z dnia 2 września 2009 roku w sprawie sygn. akt II UPZ 6/09, w podobnym stanie faktycznym (dotyczącym umowy o dzieło zawartej z osobą trzecią) przyjął ,że to pracodawca, którego pracownik wykonuje na jego rzecz pracę w ramach umowy o dzieło, zawartej z osobą trzecią, jest płatnikiem składek na ubezpieczenie emerytalne , rentowe , chorobowe i wypadkowe z tytułu tej umowy .Również na gruncie analogicznego stanu faktycznego wypowiedział się już Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 18 października 2011 r.

o sygn. akt III UK 22/11 , rozpoznając skargę kasacyjną wniesioną przez Szpital Specjalistyczny w J. od wyroku Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 20.10.2010 r. , sygn. akt III AUa 669/10 wskazując , że istotną rolę odgrywa wyjaśnienie znaczenia pojęcia „pracownika” , jako podmiotu obowiązkowych ubezpieczeń społecznych . Zamieszczona w art. 8 ust 1 ustawy systemowej regulacja , zgodnie z którą pracownikiem jest osoba pozostająca w stosunku pracy , w zasadzie nie definiuje samodzielnie tego pojęcia, lecz odsyła do przepisów kodeksu pracy , skoro odwołuje się do właściwego tej gałęzi prawa terminu „stosunek pracy” .

W myśl art. 2 k. p. pracownikiem jest zatem osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę , powołania , wyboru , mianowania lub spółdzielczej umowy

o pracę , które to akty kreują stosunek prawny o cechach określonych w art. 22 § 1 k. p. Powyższy zakres pojęcia „pracownik” uległ jednak rozszerzeniu

w przepisie art. 8 ust 2a u.s.u.s. W myśl bowiem , powołanej regulacji za pracownika , w rozumieniu ustawy , uważa się także osobę wykonującą pracę na podstawie umowy agencyjnej , umowy zlecenia lub innej umowy

o świadczenie usług , do której zgodnie z kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia , albo umowy o dzieło , jeżeli umowę taką zawarła z pracodawcą , z którym pozostaje w stosunku pracy , lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy , z którym pozostaje

w stosunku pracy . Zastosowana przez ustawodawcę konstrukcja „pracownika” odnosi się do całej regulacji u.s.u.s. , a więc także do tych przepisów , które dotyczą funkcjonowania stosunku ubezpieczeń społecznych , a określają m.in. podstawę wymiaru i wysokość składek na te ubezpieczenia oraz obowiązki płatnika w zakresie obliczania i opłacania tychże składek

i przekazywania Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych imiennych raportów .

W art. 8 ust 2a ustawy systemowej posłużono się więc konstrukcją szeroko rozumianego pojęcia pracownika na gruncie unormowań tego aktu . Norma art. 8 ust 2a wykreowała nie tylko szerokie pojęcie „pracownika” ale także szeroką definicję pracowniczego tytułu obowiązkowych ubezpieczeń społecznych . Tytułem tym jest łączący pracodawcę z pracownikiem stosunek pracy (który w tym układzie warunkującym powstanie obowiązku ubezpieczeń społecznych ma podstawowe znaczenie) oraz dodatkowo umowa cywilnoprawna zawarta przez pracownika z pracodawcą lub zawarta z osobą trzecią , ale wykonywana na rzecz pracodawcy . W praktyce oznacza to , że

w przypadku pracowników , o jakich mowa w art. 8 ust 2 a u.s.u.s. , podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne stanowi łączny przychód

w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych (art. 4 pkt 10 w związku z art. 18 ust 1 u.s.u.s.) , uzyskany z tytułu zatrudnienia

w ramach stosunku pracy i wspomnianych umów cywilnoprawnych . W myśl art. 17 ust 1 u.s.u.s. na płatniku (w tym przypadku – na pracodawcy) spoczywa zaś obowiązek obliczania, rozliczania i przekazywania składek do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych .

Przenosząc powyższe na grunt przedmiotowej sprawy Sąd Okręgowy stwierdził , że zaskarżona decyzja ZUS z dnia 15 marca 2012 r. jest prawidłowa . Płatnikiem składek dla A. K. pozostającej w stosunku pracy

z (...) Szpitalem (...) i jednocześnie wykonującej na jego rzecz pracę w ramach umowy cywilnoprawnej zawartej z Centrum Zdrowia (...) jest Szpital(...) w K. . Podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne zainteresowanej, stanowi więc łączny przychód uzyskany przez nią z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy i wspomnianej umowy zlecenia . Tak więc Szpital (...)w K. ustalając podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia A. K. , powinien zsumować jej wynagrodzenie

z umowy zlecenia z wynagrodzeniem ze stosunku pracy , co ZUS uczynił

w zaskarżonej decyzji . W podstawie prawnej orzeczenia Sąd Okręgowy dodatkowo powołał art. 477¹⁴ § 1 k. p. c.

Powyższy wyrok Sądu Okręgowego w Krośnie zaskarżył apelacją sporządzoną przez swojego pełnomocnika procesowego (...)Szpital(...)w K. zarzucając :

1. naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie , a w szczególności :

- art. 4 ust 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (dalej ustawa systemowa) przez przyjęcie , iż płatnikiem składek w stosunku do osób świadczących pracę na rzecz swojego pracodawcy

w ramach zawartych umów cywilnoprawnych z innym niż pracodawca podmiotem jest tenże pracodawca , nie zaś podmiot , z którym ta osoba zawarła umowę cywilnoprawną ;

- art. 8 ust 2 a ustawy systemie ubezpieczeń społecznych przez uznanie , iż

z treści tego przepisu wynika obowiązek pełnienia roli płatnika składek przez pracodawcę , także w stosunku do osób , które na jego rzecz świadczą pracę

w ramach umów cywilnoprawnych zawartych z innym podmiotem ,

2. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia , polegający na błędnym uznaniu , że umowa cywilnoprawna łącząca (...) Szpital (...) w K. i podmiot trzeci jest umową cywilnoprawną do której zgodnie z kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia .

Apelacja zawiera wniosek o :

1. zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zmianę zaskarżonej decyzji

i stwierdzenie , że (...) Szpital (...)nie jest płatnikiem składek na ubezpieczenia emerytalne , rentowe , chorobowe i wypadkowe dla zainteresowanej A. K. z tytułu umowy cywilnoprawnej zawartej z Centrum Zdrowia (...) , a przychód z w/w umowy cywilnoprawnej nie uwzględnia się w podstawie wymiaru składek

z tytułu stosunku pracy w (...) Szpitalu(...) w K. , ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia ,

2. zasądzenie od organu rentowego na rzecz (...) Szpitala (...)w K. kosztów postępowania za obie instancje w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przypisanych .

W obszernym uzasadnieniu apelacji wskazano w szczególności , że zgodnie z umowami jakie zawarł (...)Szpital (...) w K. z podmiotami trzecimi , do obowiązków tych podmiotów należało zgłoszenie swojej działalności do ZUS celem rozliczenia z tytułu ubezpieczenia społecznego oraz ubezpieczenia zdrowotnego . Innymi słowy Szpital przerzucił obowiązek opłacania składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne na swoich podwykonawców (podmioty trzecie) .

Ponadto w ocenie apelującego Sąd I instancji nie powinien w niniejszej sprawie stosować wykładni art. 8 ust 2a ustawy z dnia 13 października

1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych zawartej w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 2 września 2009 r. sygn. akt II UZP 6/09 , gdyż nie ma ona zastosowania w rozpoznawanej sprawie . Uchwała ta została bowiem wydana

w innym stanie faktycznym . W przedmiotowej sprawie nie mamy do czynienia

z umową o dzieło ani z inną umową o świadczenie usług , do której zgodnie

z kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia . Szpital bowiem zawiera z „podwykonawcami” umowy o udzielenie zamówienia na świadczenia zdrowotne , których reżim został szczegółowo uregulowany w przepisach art. 35 i In. ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej oraz rozporządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 13 lipca 1998 r.

w sprawie umowy o udzielenie zamówienia na świadczenia zdrowotne

(Dz. U. Nr 93 , poz. 592) . Do umów o udzielenie zamówienia na świadczenie zdrowotne nie stosuje się przepisów kodeksu cywilnego o zleceniu (Zob .§ 20 w/w rozporządzenia) a tylko stosuje się ogólne przepisy kodeksu cywilnego

i tylko w sprawach nieuregulowanych w rozporządzeniu . Dlatego zdaniem apelującego Sąd I instancji błędnie zastosował przepis art. 8 ust 2a ustawy systemowej , gdyż nie ma on zastosowania w sytuacji gdy pracodawca , po konkursie ofert zawiera z podmiotem trzecim umowę o udzielenie zamówienia na świadczenia zdrowotne , do której nie mają zastosowania przepisy dotyczące zlecenia , ani umowy o dzieło. Na podstawie takiej umowy bowiem pracownik Szpitala świadczy usługę za pośrednictwem podmiotu trzeciego na rzecz samego Szpitala .

ZUS Oddział w J. wniósł o oddalenie apelacji.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje :

Przedmiotem sporu w sprawie była wysokość podstawy wymiaru składek ustalona przez ZUS O / w J. decyzją z dnia 15.03.2012 r. wydaną dla płatnika składek (...) Szpitala (...)

w K. . Decyzja ta stwierdza wysokość podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia : emerytalno – rentowe , chorobowe , wypadkowe i zdrowotne za miesiące wskazane w decyzji dla A. K. podlegającej w/w ubezpieczeniom jako pracownik u tegoż płatnika składek .

Odwołujący się (...)Szpital (...) w K. twierdził , że nie jest płatnikiem składek na ubezpieczenia : emerytalno – rentowe , chorobowe , wypadkowe i zdrowotne dla A. K. z tytułu umowy cywilnoprawnej zawartej przez nią z Centrum Zdrowia (...) , bowiem zgodnie z umową o udzielenie zamówienia na świadczenie zdrowotne , jaką zawarł z tym podmiotem przerzucił obowiązek opłacania składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne na swojego podwykonawcę .

Przy bezspornym stanie faktycznym sprawy z którego wynika , że zainteresowana A. K. w ramach umowy zlecenia zawartej z Centrum Zdrowia(...) , świadczyła usługi medyczne na rzecz (...) Szpitala (...) w K. z którym wiązała ją stosunek pracy , ZUS O/ w J. wydał sporną decyzję wskazując w jej uzasadnieniu , że zgodnie z art. 8 ust 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r.

o systemie ubezpieczeń społecznych za pracownika w rozumieniu tej ustawy rozumie się również osobę wykonującą pracę na podstawie umowy agencyjnej , umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług , do której zgodnie

z kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia , albo umowy

o dzieło , jeżeli umowę taką zawarła z pracodawcą , z którym pozostaje

w stosunku pracy , lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy , z którym pozostaje w stosunku pracy .

Wychodząc z tej ustawowej definicji pracownika dla celów ubezpieczeń społecznych , organ rentowy w zaskarżonej decyzji , ustalił podwyższoną

o przychód uzyskany z umowy zlecenia podstawę wymiaru składek u płatnika , którym jest Szpital – jako pracodawca na rzecz którego w istocie zainteresowana świadczyła dodatkową pracę na podstawie umowy zlecenia zawartej z osobą trzecią .

Sąd Okręgowy wydając zaskarżony wyrok potwierdził legalność powołanej wyżej decyzji ZUS .

Sąd Apelacyjny rozpoznając apelację(...) Szpitala(...) w K. od wyroku Sądu I instancji stwierdził , że przedmiotową decyzją ZUS należy uznać za przedwczesną . Podstawowym skutkiem uznania osoby wskazanej w art. 8 ust 2a ustawy systemowej za pracownika , jest objęcie jej obowiązkowymi ubezpieczeniami : emerytalno – rentowym , chorobowym i wypadkowym tak jak pracownika na podstawie art. 6 ust 1 pkt 1 , art. 11 ust 1 i art. 12 ust 1 ustawy systemowej .W związku z tym osoba ta podlega obowiązkowi zgłoszenia z tego tytułu do wymienionych ubezpieczeń społecznych . Obowiązek ten obciąża płatnika składek zgodnie

z art. 36 ust 1 i 2 ustawy systemowej (por. wyrok SN z 22.02.2010r. I UK 259/09 publ. Lex nr 588727).

Skoro zatem płatnik składek nie dopełnił tego obowiązku, to organ rentowy

w trybie art. 83 § 1 pkt 1 ustawy systemowej w pierwszej kolejności powinien wydać decyzję o objęciu zainteresowanej obowiązkiem ubezpieczenia społecznego u tego płatnika składek, tak jak pracownika z tytułu umowy zlecenia zawartej przez nią z osobą trzecią, a świadczonej w istocie na rzecz swojego pracodawcy.

Powyższa decyzja, o podleganiu ubezpieczeniom określi jego tytuł oraz płatnika składek, a ewentualny spór w postępowaniu odwoławczym rozstrzygnie zasadność zgłaszanych przez(...) Szpital (...)

w K. zarzutów dotyczących :

- przerzucenia obowiązku opłacania składek na podwykonawców,
- rodzaju umowy łączącej Szpital z Centrum Zdrowia (...)

i ewentualnego wpływu tej umowy na obowiązek zgłoszenia do ubezpieczeń pracowników Szpitala zatrudnionych przy jej wykonywaniu.

Dopiero dysponując powyższą decyzją ustalającą podleganie ubezpieczeniom społecznym, organ rentowy w przypadku braku zgłoszenia przez płatnika składek deklaracji korygujących podstawę wymiaru składek, może wydać decyzję określającą wysokość podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne u płatnika składek z uwzględnieniem przychodu z tytułu umowy zlecenia w podstawie wymiaru składek z tytułu umowy o pracę.

Kolejność wydania w/w decyzji uzasadniona jest również przedmiotem postępowania odwoławczego wyznaczonego przez treść tych decyzji, jak również wagą procesową postępowania odwoławczego w sprawie o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego (od wyroku Sądu II instancji przysługuje skarga kasacyjna).

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny zgodnie z treścią art. 477^{14a} k. p. c. orzekł jak w sentencji wyroku.

Orzeczenie o kosztach postępowania apelacyjnego wydano na podstawie art. 100 k. p. c.